

Üzbegisztán

Az Európai Parlament állásfoglalása Üzbegisztánról

Az Európai Parlament,

- tekintettel korábbi állásfoglalásaira a belső-ázsiai köztársaságokról és Üzbegisztánról, különösen 2005. június 9-i¹ és 2005. október 27-i² állásfoglalására,
  - tekintettel a Bizottság 2002–2006-ra vonatkozó, Belső-Ázsiáról szóló stratégiai dokumentumára,
  - tekintettel az 1999. július 1-jén hatályba lépett partnerségi és együttműködési megállapodásra, amely egyrészt az Európai Közösségek és tagállamai, másrészt az Üzbég Köztársaság között jött létre,
  - tekintettel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa 2005. július 18-i és október 3-i üléseinek következtetéseire,
  - tekintettel az EU elnökségének nyilatkozataira az emberi jogok helyzetéről Üzbegisztánban 2005-ben és 2006-ban,
  - tekintettel az ENSZ erőszakos eltűntetésekkel és nem önkéntes eltűnésekkel foglalkozó munkacsoportjának 2005. december 27-i jelentésére,
  - tekintettel az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának (EBESZ ODIHR) 2006. március 3-i nyomon követési jelentésére,
  - tekintettel Manfred Nowak, ENSZ kínzásokat vizsgáló különmegbízott 2006. március 21-i, a polgári és politikai jogokról, valamint a kínzásról és fogva tartásról szóló jelentésére,
  - tekintettel Üzbegisztán ENSZ-hez delegált állandó képviselőjének az ENSZ főtitkárához címzett 2006. június 26-i levelére az emberi jogok helyzetéről Üzbegisztánban,
  - tekintettel eljárási szabályzata 115. cikke (5) bekezdésére,
- A. mivel az Európai Unió és az Üzbég Köztársaság közötti együttműködési tanács következő ülésére 2006. november 8-án kerül sor,
- B. mivel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa 2006. november 13-án fogja fontolóra venni a 2005. májusi andidsáni eseményeket követően elfogadott szankciók meghosszabbítását,
- C. mivel az üzbég kormány nem teremtette meg azokat a feltételeket, amelyeket a Tanács

---

¹ HL C 124. E, 2006.5.25., 560. o.

² Elfogadott szövegek, P6_TA(2005)0415.

állapított meg a szankciók alkalmazásakor,

- D. mivel az üzbég kormány még mindig nem engedélyezett független vizsgálatot a 2005. május 13-án Andidzsánban bekövetkezett események feltárására, annak ellenére, hogy a tavalyi év során számos nemzetközi szerv többször és folyamatosan kérte azt,
  - E. mivel a 2005-ös andidzsáni megszárlást követően az üzbég hatóságok még durvábban bántak az emberi jogi aktivistákkal, a független újságírókkal és a civil társadalom intézményeivel, bíróság elé állítva emberek százait, akiket a felkelésben való részvétellel gyanúsítottak,
  - F. mivel a nemzetközi emberi jogi szervezetek szerint tavaly óta nincs hír emberek ezreiről, akiket az igazság elrejtése érdekében tartóztattak le; mivel nagy a kockázata annak, hogy a letartóztatásban lévők kínzásnak és kegyetlen bánásmódnak vannak kitéve; és mivel nem engedtek be megfigyelőket a főbenjáró bűnökkel vádoltak tárgyalásaira,
  - G. mivel az ENSZ kínzásokat vizsgáló különmegbízottjának 2006. márciusi, kínzásról szóló jelentése szerint nem történt alapvető változás a kínzás széleskörű használatában vagy az ez ellen hatékonyan küzdő politikákban és gyakorlatokban; mivel az üzbég kormány nem tett érdemi lépéseket a büntetlenség felszámolása érdekében,
  - H. mivel az ENSZ menekültügyi főbiztosának (UNHCR) taskenti hivatalát bezárták 2006. március 17-én,
  - I. mivel az andidzsáni események után üzbég állampolgárok százai voltak kénytelenek elmenekülni a Kirgiz Köztársaságba és más szomszédos országokba; és mivel a menekültek jogállásáról szóló 1951-es ENSZ egyezmény kirívó megsértésével üzbég menekülteket adtak ki Üzbegisztánnak,
  - J. mivel az üzbég társadalom túlnyomóan világi, és a korlátozott mértékű vallási szélsőségeséget lényegében a társadalmi igazságtalanság táplálja; és mivel a vallásos szélsőségek elleni küzdelmet kizárólag jogszerű eszközökkel lehet folytatni, elnyomással azonban nem,
  - K. mivel Közép-Ázsiában, azon belül Üzbegisztánban a civil társadalom egyre erőteljesebben emel szót az egyéni szabadságjogokat és az emberi jogokat teljes mértékben tiszteletben tartó, nyitottabb társadalomért és a demokratikus változásokért,
1. ismételten hangsúlyozza az EU és Üzbegisztán közötti kapcsolatok fontosságát, és elismeri Üzbegisztán kulcsfontosságú szerepét a közép-ázsiai térségben, de hangsúlyozza, hogy e kapcsolatoknak az EU és Üzbegisztán között létrejött partnerségi együttműködési megállapodásban egyértelműen lefektetettek szerint a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok elveinek kölcsönös tiszteletben tartásán kell alapulniuk;
  2. felhívja a Tanácsot, hogy a szankciók esetleges kiterjesztéséről hozzon megfontolt, a jövőbeli jobb kapcsolatokat figyelembe vevő döntést 2006. november 13-án, az üzbég fél által a 2006. november 8-i EU–Üzbegisztáni Együttműködési Tanács során kötelezettségvállalások és a térségben állomásozó európai diplomaták által szerzett információk alapján;
  3. rámutat arra, hogy a célzott szankciók politikája mindeztidáig nem hozott pozitív

eredményeket, ezért felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy gondosan vizsgálja felül a helyzetet a kitűzött politikai célok elérésére alkalmas módszerek és eszközök megtalálása érdekében;

4. ragaszkodik a fegyvereladásra és a katonai szállítmányokra vonatkozó embargó folytatásához;
5. felhívja Üzbegisztánt, hogy teljes mértékben működjön együtt az EBESZ-szel és az ENSZ-szel, különösen a hiteles és átlátható, független vizsgálatokra irányuló felszólítások tekintetében, továbbá tegyen eleget a nemzetközi jog normáinak, legyen fogadókész az ENSZ összes olyan külön eljárásával kapcsolatban, amelyekre a meghívásokat már kérelmezték, és legyen nyitott az EBESZ megfigyelőivel és a független megfigyelőkkel szemben;
6. felhívja a Tanácsot, hogy az ENSZ Emberi Jogi Tanácsában hozzon meg minden szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy a továbbiakban ne alkalmazzák Üzbegisztánra az 1503. számú titkos eljárást, és az országot vessék alá a Louise Arbour, az ENSZ emberi jogi főbiztosa által az andidzsáni mézszárlásról szóló 2005. júliusi jelentésben javasolt nyilvános vizsgálati mechanizmusnak;
7. sürgeti Üzbegisztán kormányát, hogy bocsássonak szabadon minden még fogva tartott emberi jogi aktivistát, újságírót és ellenzéki politikust, és hagyják őket az üldöztetésről való félelem nélkül szabadon dolgozni, és vessenek véget a nem kormányzati szervezetek zaklatásának;
8. sürgeti az üzbegisztáni hatóságokat, hogy engedélyezzék az ENSZ emberi jogi főbiztossága taskenti irodájának újbóli megnyitását;
9. felhívja a Kirgiz Köztársaságot és a többi szomszédos államot, hogy teljes mértékben tartsák tiszteletben a menekültek jogállásáról szóló 1951-es ENSZ egyezményt, amelynek értelmében a menekültek nem kényszeríthetők erőszakkal az eredeti országukba való visszatérésre, ezért ne adjon ki az üzbég menekülteket Üzbegisztánnak; e tekintetben sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy kövessék fokozott figyelemmel az Üzbegisztánnak már kiadott összes üzbég menekült helyzetét;
10. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az EU közép-ázsiai különmegbízottjának, Üzbegisztán és Kirgizisztán elnökének, kormányának és parlamentjének, az ENSZ főtitkárának és az EBESZ főtitkárának.